

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 291/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Lakialoite LA 24/2022 vp Johanna Ojala-Niemelä sd ym. Lakialoite laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kansanedustaja Johanna Ojala-Niemelä, eduskunta
- yksikön johtaja Saara Reinimäki, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Esa Aaltonen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Konsta Arvelin, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Mari Kaipomäki, liikenne- ja viestintäministeriö
- poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Marjo Immonen, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Emma Thomasén, Liikenne- ja viestintävirasto
- poliisitarkastaja Tuomo Katajisto, Poliisihallitus
- poliisitarkastaja Kari Onninen, Poliisihallitus
- johtaja Tuomo Isokivijärvi, StepOne Tech Oy
- liikenteen erityisasiantuntija Hanna Kalenoja, Autoalan Keskusliitto ry
- tekninen asiantuntija Markus Markkanen, Autotuoajat ja -teollisuus ry
- toiminnanjohtaja Vilhartin Hanhilahti, Etanoliautoilijat ry
- liikenneturvallisuusjohtaja Kalle Parkkari, Onnettomuustietoinstituutti
- asiantuntija Timo Kima, Rahtarit ry
- edunvalvontajohtaja Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

- oikeusministeriö
- puolustusministeriö
- Syyttäjälaitos
- MMAF Modified Motorcycle Association Finland
- Suomen Motoristit ry
- Teknisen Kaupan Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ajoneuvolakia, liikenteen palveluista annettua lakia, tieliikennelakia ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia. Esityksellä selkeytettäisiin päästömanipulaatioita koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan, että ajoneuvojen päästömanipulaatioon käytettävien laitteiden myynti, käyttö ja asentaminen olisi kiellettyä. Kiellon tavoitteena olisi vähentää liikenteen päästöjä kitkemällä päästömanipulaatioihin perustuvaa liiketoimintaa ja päästömanipuloitujen ajoneuvojen käyttöä tieliikenteessä. Kiellon rikkominen olisi sanktioitua.

Tieliikenteen automaation edistämiseksi ehdotetaan sääntelyä, joka mahdollistaisi automaattisilla ajojärjestelmillä tehtävää testaamista yleisillä teillä ilman ihmiskuljettajaa. Sääntelyn taustalla on Wienin kansainväliseen tieliikennesopimukseen tehdyt muutokset. Lisäksi ehdotetaan sääntelyä, joka mahdollistaa liiketoimintamallien testaamista tarjottaessa liikkumisen palveluita automaattisilla ajoneuvoilla, sekä selkeytetään automaattiseen joukkoliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen mahdollisuutta saada määräaikainen poikkeus ajoneuvon rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskevista vaatimuksista. Myös kevyitä automaattisia tavarankuljettimia koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin.

Esityksessä ehdotetaan täytäntöön pantaviksi EU-sääntelystä johtuvia velvoitteita sekä tehtäviksi eräitä ajon aikaisten kulutustietojen keräämistä koskevan komission täytäntöönpanoasetuksen edellyttämiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Esityksen mukaan konversioiden eli ajoneuvojen käyttövoimien muuttamisen nykyistä joustavampaa toteuttamista edistettäisiin. Ajoneuvon käytöstä aiheutuvaa ympäristökuormitusta tarkasteltaisiin jatkossa kokonaisarvion perusteella. Liikenne- ja viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset konversioiden teknisistä vaatimuksista ja toteuttamisedellytyksistä. Muutoksella toteutettaisiin pääministeri Sanna Marinin hallituksen Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitetta liikenteen päästöjen vähentämisestä.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomailla ja Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttöä Suomessa koskevaa sääntelyä ajantasaistettaisiin. Sääntelyyn tehtäisiin sekä teknisiä että sisällöllisiä muutoksia sen toimivuuden kehittämiseksi ja viranomaisten välisen toimivaltajaon selkeyttämiseksi. Ajoneuvolakiin tehtäisiin myös muita tarvittavia teknisiä korjauksia etenkin katsastukseen liittyen.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Lisäksi ehdotuksessa otettaisiin huomioon sotilasajoneuvoja koskeva uusi lainsäädäntö, josta aiheutuisi ajoneuvolakiin eräitä sisällöllisiä muutoksia.

Esitys kytkeytyy hallitusohjelman kirjaukseen elinvoimainen Suomi, jonka yhtenä tavoitteena on vähäpäästöinen liikenne sekä automaation ja digitalisaation edistäminen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan vuoden 2023 alusta. Päästömanipulaatiota koskevat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan kuitenkin vasta 1.6.2024.

Lakialoite

Lakialoitteessa esitetään lisättäväksi tieliikennelakiin uusi 10 a §, joka koskee pysähdyksissä olevan hälytysajoneuvon ohittamista.

Jos hälytysajoneuvo on pysähtyneenä tiellä siten, että hälytysvalomerkit ovat käytössä, ohittavan ajoneuvon on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä nopeusrajoitusta 40 km/h hälytysajoneuvon kohdalla.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

(1) Valiokunta pitää hyvänä, että hallituksen esityksen sääntelyllä pyritään puuttumaan päästömanipulaatiolaitteiden ja -järjestelmien myyntiin, käyttöön ja asentamiseen. Vastaavasti valiokunta pitää esityksen automaatiokokeiluja koskevia ehdotuksia erittäin tarpeellisina ja asianmukaisina. Asiantuntijakuulemisessa esitystä on pidetty kokonaisuutena myös liikennevalvontatyötä tukevana ja selkeyttävänä.

(2) Asian käsittelyn yhteydessä on ehdotettu, että esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 32 a kohdan päästömanipulaation määritelmään tulisi lisätä järjestelmän muuttamisen lisäksi nimenomaisena mainintana myös ohjelmistojen muuttaminen. Ohjelmistomuutokset on mainittu kyseisen säännöksen perusteluissa. Valiokunta pitää kuitenkin selvänä, että viittaus järjestelmään pitää sisälleen myös järjestelmän ohjelmistot, ja näin ollen valiokunta ei näe tarpeellisena lisätä pykälätasolle erillistä mainintaa ohjelmistoista. Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että ehdotettu päästömanipulaation määritelmä on riittävän täsmällinen muun muassa siinä mielessä, että päästöihin vaikuttamattomat moottorin ohjausjärjestelmää koskevat, esimerkiksi moottorin suorituskykyä lisäävät muutokset, ovat jatkossakin sallittuja.

(3) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että lakiehdotuksen päästömanipulaatiota koskevien säännösten olisi tarkoituksenmukaista tulla voimaan vasta 1.6.2024 poliisin tietojärjestelmämuutosten, hankintojen sekä tarvittavan koulutuksen ja ohjeistuksen mahdollistamiseksi. Valiokunta yhtyy saamansa selvityksen perusteella tähän näkemykseen.

(4) Liikenne- ja viestintävaliokunta puoltaa esityksen hyväksymistä vähäisin muutoksin.

(5) Valiokunta pitää tärkeänä, että lakiehdotusten vaikutuksia seurataan tiiviisti jatkossa.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Eräitä sääntelyn selvittämistarpeita

(6) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille poliisin tarve voida keskeyttää muihin maihin rekisteröityjen ajoneuvojen kuljetus ja estää ajoneuvon käyttö rengaslukon avulla, esimerkiksi liikennevirhemaksun maksamisen varmistamiseksi. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että näitä sääntelytarpeita arvioidaan jatkossa.

(7) Asian käsittelyn yhteydessä on ehdotettu myös selvitettäväksi, olisiko tarkoituksenmukaista perustaa erillinen harrasteajoneuvoluokka, joka kattaisi myös esimerkiksi satunnaisesti rata-ajossa kilpakäytössä olevat ajoneuvot. Valiokunta pitää autoharrastamisen tukemista ja edistämistä tärkeänä ja pitää ehdotusta näin ollen selvittämisen arvoisena.

(8) Lisäksi asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille, että onnettomuustutkinnassa on tutkittu yhden kaasuautoiksi konvertoidun ajoneuvon räjähdystapausta ja annettu turvallisuussuosituksia onnettomuuden johdosta. Saadun selvityksen mukaan kyseinen onnettomuustapaus saattoi sisältää sellaisia erityispiirteitä, joita ei esiinny yleisesti ajoneuvokannassa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että ongelman laajuutta ja tehokkaita toimintatapoja selvitetään ja arvioidaan yksityiskohtaisesti jatkossa.

(9) Asiantuntijakuulemisessa on painotettu, että katsastuksella toteutettavalla valvonnalla tulisi voida nykyistä enemmän täydentää poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen suorittamaa tienvarsi-valvontaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että katsastustoiminnan kehittämistä ja sääntelyä arvioidaan jatkossa tältä kannalta.

Lakialoite laiksi tieliikennelain muuttamisesta LA 24/2022 vp

(10) Liikenne- ja viestintävaliokunta on päättänyt yhdistää lakialoitteen LA 24/2022 vp käsitellyn nyt käsitellyssä olevan hallituksen esityksen käsittelemään.

(11) Lakialoitteessa ehdotetaan tieliikennelakiin lisättäväksi uusi 10 a §, joka koskee pysähdysissä olevan hälytysajoneuvon ohittamista. Aloitteen mukaan, jos hälytysajoneuvo on pysähtyneenä tiellä siten, että hälytysvalomerkit ovat käytössä, ohittavan ajoneuvon on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä nopeusrajoitusta 40 km/h hälytysajoneuvon kohdalla.

(12) Valiokunta on kuullut lakialoitteesta asiantuntijoita ja yhtyy lakialoitteen taustalla olevaan huoleen pelastustehtävissä olevien pelastustyöntekijöiden turvallisuudesta tiealueella. Valiokunta pitää lakiehdotuksen tavoitetta siten erittäin tärkeänä ja kannatettavana.

(13) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että voimassa oleva tieliikennelaki sisältää jo nykyään ainakin periaatteessa säännökset, joilla pyritään lakialoitteen tavoitteeseen. Tienkäyttäjän tulee sovittaa kuljettamansa ajoneuvon nopeus ja etäisyys sellaiseksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää huomioon ottaen tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Tienkäyttäjällä on myös yleinen velvollisuus noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi. Lisäksi tienkäyttäjän on annettava esteetön kulku hälytysajoneuville, joka antaa sekä hälytysää-

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

ni- että valomerkkejä. Myös tielle pysäytettyä hälytysajoneuvoa sivuutettaessa on noudatettava yleistä huolellisuusvelvollisuutta, turvallista tilannenopeutta ja ennakoitava muuta liikennettä.

(14) Saadun selvityksen mukaan tiellä työskentelevien viranomaisten ja pelastushenkilöstön turvallisuuden mahdollinen vaarantuminen johtuu lainsäädännön puutteellisuuden sijasta usein tienkäyttäjien puutteellisesta sääntelyn tuntemisesta taikka huolimattomasta tai joskus jopa piittaamattomasta toiminnasta.

(15) Lainsäädännön lisäksi tienkäyttäjien käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa turvallisuutta parantaen esimerkiksi liikenneturvallisuustyön kautta, johon kuuluu liikenneturvallisuusvalistus ja -kasvatus. Lisäksi keskeistä on liikennettä koskevien säännösten noudattamisen valvonta ja ajo-opetuksessa saatava osaaminen, myöskin asenteiden osalta. Valiokunta katsoo, että tienkäyttäjien tuntemusta liikennesäännöistä ja muun muassa lakialoitteessa tarkoitetuissa onnettomuustilanteissa toimimisesta on tarpeen lisätä esimerkiksi viranomaisviestinnän keinoin. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota myös siihen, että lakialoitteessa kuvattu turvallisuuden vaarantuminen ei koske pelkästään poliiseja, pelastustyöntekijöitä, ensihoitajia ja muita hälytystehtävien parissa työskenteleviä. Vastaava ongelma koskee yleisemmin kaikkia, jotka tekevät työtä tiealueilla.

(16) Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lakialoite ei ole tässä vaiheessa, ilman valtioneuvostossa tehtäviä perusteellisia taustaselvityksiä, vaikutusarviointeja ja kokonaisuuden arviointia toteutettavissa. Valiokunta pitää kuitenkin hyvin tärkeänä, että tiellä työskentelevien turvallisuutta pyritään parantamaan.

(17) Valiokunta pitää näin ollen välttämättömänä, että valtioneuvosto tekee kokonaisarvioinnin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joilla voidaan parantaa tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta. Kokonaisarvion pohjalta tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin tiealueilla työskentelevien turvallisuuden parantamiseksi.

(17a) Valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee kokonaisarvioinnin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joilla voidaan parantaa tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ajoneuvolain muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Valiokunta on poistanut pykälän 2 momentista lakiteknisenä korjauksena sanat "muun muassa" ja lisännyt momentin loppuun maininnan "ja muuta vastaavaa asiaa."

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

7 a §. Ajoneuvon muuttaminen. Valiokunta pitää lähipäästöjen huomioimista ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnissa tärkeänä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälän 3 momentin viittaus lähipäästöjen kasvamiseen vähäistä enemmän voisi kuitenkin johtaa huomattavan kalliiden ja hinnaltaan auton arvoon nähden joissain tapauksissa moninkertaisten laboratoriomittausten tarpeeseen, mikä voisi käytännössä tehdä käyttövoimamuutosten tekemisen mahdottomaksi. Valiokunta ei pidä kyseistä ehdotusta Fossiilittoman liikenteen tiekartan linjauksen ja esityksen etanolikonversioiden edistämistä koskevien tavoitteiden mukaisena, ja valiokunta on tästä syystä poistanut pykälän 3 momentista lähipäästöjä koskevan maininnan.

Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että sen saaman selvityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto on aloittanut hankkeen, jonka tavoitteena on joustavoittaa myös uudempien ajoneuvojen etanolikonversioita lainsäädännöllä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Valiokunta painottaa, että lain toimeenpanossa tulee varmistaa, etteivät testauskäytännöt aiheuta kohtuuttomia kustannuksia yksittäisille autoilijoille. Korkeahintaisilla testausvaatimuksilla ei myöskään saa haitata etanolikonversioiden yleistymistä ja näiden markkinoiden kehittymistä. Erityisen tärkeää on etsiä keinoja myös uudempien autojen käyttövoimamuutosten mahdollistamiseen.

96 §. Rekisteröintitodistus. Valiokunta on muuttanut pykälän 1 momenttia siten, että rekisteröintitodistuksen I osa tulostettaisiin rekisteri-ilmoitusten yhteydessä massaltaan yli 3 500 kg:n ajoneuvojen omistajille tai haltijoille jatkossa samalla tavoin kuin nykyisinkin. Uusi muotoilu vastaa nykyistä oikeustilaa, jota valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella käytännössä toimivampana muun muassa viranomaisvalvonnan toteuttamisen kannalta. Lisäksi rekisteröintitodistuksen I osa annettaisiin kaikkien ajoneuvojen omistajille tai haltijoille pyynnöstä.

146 §. Kytkekatsastusvelvollisuus. Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella muuttanut ajoneuvolain voimassa olevaa 146 §:ää sääntelyn yhteensovittamiseksi samanaikaisesti eduskunnan käsittelyssä olleen sotilasajoneuvolain (HE 221/2022 vp) kanssa. Muutoksessa otetaan huomioon sellaiset tilanteet, joissa vetävä ajoneuvo on rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin. Pykälä ei sisällynyt hallituksen esitykseen. Lisäksi valiokunta on korjannut pykälän lisäyksestä johtuen lain johtolausetta.

159 §. Oikeus käyttää määräaikaikatsastuksessa hylättyä ajoneuvoa. Valiokunta on poistanut pykälän 2 momentista viittauksen esityksellä kumottavaksi ehdotettuun 158 §:n 3 momenttiin. Samasta asiasta säädetään esityksen 159 §:n 1 momentissa.

195 §. Liikennevirhemaksu. Valiokunta on korjannut pykälän 3 ja 4 momentin momenttiviittaukset kohdistumaan asianmukaisesti pykälän 2 momenttiin.

Voimaantulosäännös. Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella korjannut lain voimaantulosäännöstä siten, että esityksen päästömanipulaatiota koskevat säännökset voivat tulla voimaan vasta 1.6.2024 ja että siihen asti voidaan säilyttää tältä osin lainsäädännön nykytila.

Teknisluonteiset korjaukset. Valiokunta on tehnyt teknisiä korjauksia lakiehdotuksen 1 a, 2, 116 a ja 149 §:ään.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

3. Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

2 §. Yleiset määritelmät. Valiokunta on tehnyt lakitekniisiä korjauksia lakiehdotuksen 2 §:ään ja johtolauseeseen. Muutoksilla on otettu huomioon lakiin hallituksen esityksen antamisen jälkeen tehdyt muutokset.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 291/2022 vp sisältyvät 2. ja 4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 291/2022 vp sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää lakialoitteeseen LA 24/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ajoneuvolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ajoneuvolain (82/2021) 16 §:n 2 momentti, 127 ja 128 §, 158 §:n 3 momentti ja 164 §,

muutetaan 1 §, 2 §:n 5, 7, 19, 23 ja 54 kohta, 7 §, 13 §:n 2 momentin 2 ja 10 kohta sekä 5 momentti, 14 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 32 §, 66 §:n 4, 7 ja 8 momentti, 78 §, 82 §:n 2 momentti, 91 §, 92 §:n 1—3 momentti, 93 §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 2 momentti, 112 §:n 3 momentti, 116 §:n 1 momentti, 119 §, 5 luvun otsikko, 125, 126 ja 129—132 §, 134 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 135 §, 136 §:n 2 momentin 2 kohdan a ja c alakohta sekä ja 3 momentti, 138 §, 139 §:n 4 momentin 5 kohta, 140 §:n 1 momentti, 142 §:n 1 ja 3 momentti, 143 §:n 1 momentti ja 2 momentin 2, 7 ja 8 kohta sekä 3 momentti, 144 §:n 1 momentin 1 kohta, 6 kohdan b alakohta ja 7 kohta, 145 §,

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

146 §:n 2 momentti, 147 §:n 1 momentin 3 kohta, 148 ja 149 §, 150 §:n 3 ja 4 momentti, 151 §:n 2 momentti, 153, 155 ja 156 §, 157 §:n otsikko ja 3 momentti, 159 §:n 1 ja 2 momentti, 160 ja 161 §, 162 §:n otsikko ja 1 momentti, 166 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta, 189 §:n 6 kohta, 194 §:n 1 momentin 13 kohta, 195 §, 198 §:n 3 momentti sekä 200 ja 202 §, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a §, 2 §:ään uusi 3 a, 32 a, 36 a ja 42 a kohta, lakiin uusi 6 a, 7 a, 29 a, 80 a ja 116 a §, 133 §:ään uusi 4 momentti, 139 §:n 2 momenttiin uusi 4 a kohta, lakiin uusi 145 a, 145 b, 147 a, 152 a, 200 a ja 200 b § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee tieliikennelaisissa (729/2018) tarkoitettulla tiellä ja muualla käytettävien ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien:

- 1) teknisiä vaatimuksia;
- 2) luokitusta;
- 3) hyväksymistä;
- 4) rekisteröintiä;
- 5) katsastusta;
- 6) teknisiä tienvarsitarkastuksia;
- 7) luvanvaraista korjaamista; ja
- 8) tilapäistä liikenteessä käyttämistä.

Lisäksi tämä laki koskee ~~muun muassa~~ uusien ajoneuvojen sekä eräiden ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien, erillisten teknisten yksiköiden, osien ja varusteiden maahantuontia, myytäväksi valmistamista, kaupan pitämistä, myyntiä, ja muuta luovuttamista ja muuta vastaavaa asiaa.

1 a §

Soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta:

- 1) sotilasajoneuvolaissa (/) tarkoitettuihin sotilasajoneuvoihin;
- 2) potkukelkkaan, leikkiajoneuvoon tai muuhun vastaavaan liikkumisen apuvälineeseen, jota ei ole varustettu moottorilla;
- 3) pyörätuoliin tai muuhun jalankulkijaa avustavaan laitteeseen, jonka moottoreiden yhteenlaskettu jatkuva nimellisteho on enintään 1,00 kilowattia ja jonka suurin rakenteellinen nopeus on enintään 15 kilometriä tunnissa.

Ajoneuvoon, jota saa käyttää yksinomaan yleiseltä liikenteeltä eristetyllä alueella, sovelletaan ainoastaan:

- 1) 3 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia;
- 2) 12 §:ssä säädettyä vastuuta ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta;
- 3) 178 §:ssä säädettyä ajoneuvon korjausvelvoitetta ja takaisinkutsua;
- 4) seuraamuksia koskevaa 10 lukua;
- 5) 198 §:ssä säädettyä ajokieltoon määräämistä; ja
- 6) 200 §:ssä säädettyä valvontakatsastukseen määräämistä.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Automaattisella ajojärjestelmällä varustettuun ajoneuvoon, jota käytetään liikenteessä koenumerotodistuksen perusteella, sovelletaan ainoastaan:

- 1) 3 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia;
- 2) 12 §:ssä säädettyä vastuuta ajoneuvon kunnosta;
- 3) 13 §:n 2 momentin 1—5, 10 ja 12 kohdan ajoneuvon rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskevia vaatimuksia;
- 4) 116 §:n koenumerotodistusta ja koenumerokilpiä koskevaa sääntelyä;
- 5) 116 a §:n automaattisella ajojärjestelmällä varustetun ajoneuvon koenumerotodistusta koskevia säännöksiä;
- 6) 119 §:ssä säädettyä velvollisuutta pitää koenumerotodistus ajoneuvossa mukana ajon aikana;
- 7) 165—167 §:n säännöksiä teknisestä tienvarsitarkastuksesta;
- 8) 194 §:n 1 momentin 6, 9—11 ja 14 kohdassa säädettyä ajoneuvorikkomusta koskevaa rikosvastuuta;
- 9) 196 §:ssä tarkoitettua rikosvastuuta;
- 10) 197 §:ssä säädettyä toimenpiteistä luopumista; ja
- 11) 198 §:ssä säädettyä ajokieltoon määräämistä.

Keveeen automaattiseen tavarankuljettimeen sovelletaan ainoastaan:

- 1) 3 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia;
- 2) 12 §:ssä säädettyä vastuuta ajoneuvon kunnosta;
- 3) 13 §:n 2 momentin 1—5, 10 ja 12 kohdan vaatimuksia ajoneuvon rakenteeseen, hallintalaitteisiin ja varusteisiin liittyen;
- 4) 29 a §:n kevyttä automaattista tavarankuljetinta koskevia säännöksiä;
- 5) 194 §:n 1 momentin 14 kohdassa säädettyä ajoneuvorikkomusta koskevaa rikosvastuuta;
- 6) 196 §:ssä tarkoitettua rikosvastuuta;
- 7) 197 §:ssä säädettyä toimenpiteistä luopumista; ja
- 8) 198 §:ssä säädettyä ajokieltoon määräämistä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3 a) *automaattisella ajojärjestelmällä* ajoneuvojärjestelmää, joka käyttää sekä laitteistoja että ohjelmistoja ajoneuvon pitkäkestoiseen dynaamiseen hallintaan;

5) *ennakkoilmoituksella* keskeneräistä, valmistunutta tai valmistuutta ajoneuvoa koskevien tietojen ilmoittamista Liikenne- ja viestintävirastolle ennen ensirekisteröintiä;

7) *ensimmäisen käyttöönoton ajankohdalla* päivää, jolloin ajoneuvo on ensimmäisen kerran rekisteröity tai jolloin ajoneuvo on tosiasiallisesti otettu käyttöön;

19) *järjestelmällä* yhden tai useamman erityisen toiminnon suorittamiseksi ajoneuvossa olevaa yhdistettyjen laitteiden kokoonpanoa;

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

23) *kytkentäkatsastuksella* vetävän ajoneuvon sekä hinattavan ajoneuvon tai hinattavien ajoneuvojen välisen kytkennän hyväksymiseksi suoritettavaa tarkastusta;

32 a) *päästömanipulaatiolla* pakokaasupäästöjen jälkikäsitteilyjärjestelmän tai moottorin ohjausjärjestelmän tarkoituksellista muuttamista siten, että ajoneuvo ei enää täytä ympäristöominaisuuksiltaan pakokaasupäästöjä koskevia vaatimuksia;

36 a) *sotilasajoneuvorekisterillä* sotilasajoneuvolain 14 §:ssä tarkoitettua rekisteriä;

42 a) *sähköisellä vaatimustenmukaisuustodistuksella* autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa, L-luokan ajoneuvojen puiteasetuksessa ja traktoreiden ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa tarkoitettua vaatimustenmukaisuustodistusta, joka on strukturoidussa sähköisessä muodossa;

54) *yksittäishyväksynnällä* menettelyä, jossa ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämistä annetussa laissa (958/2013) tarkoitettu yksittäishyväksynnän myöntäjä varmentaa, että yksittäinen auto tai sen perävaunu, joka voi olla myös muu kuin ainoa kappale, on asiaankuuluvien kansallista yksittäishyväksyntää koskevien vaatimusten mukainen.

6 a §

Päästömanipulaation aiheuttavien järjestelmien myynti ja asentaminen

Talouden toimija ei saa myydä tai asentaa liikenteessä käytettävään ajoneuvoon päästömanipulaation aiheuttavaa järjestelmää, jonka seurauksena ajoneuvo ei enää täytä vaatimuksia, jotka Suomessa olivat voimassa ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin, jollei toisin säädetä tai määrätä.

Talouden toimijan tulee osoittaa, että huolimatta myynnin tai asentamisen kohteena olevan 1 momentissa tarkoitettujen järjestelmien asentamisesta ajoneuvoon ajoneuvo edelleen täyttää ne vaatimukset, jotka olivat Suomessa voimassa ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin, jollei niistä ole toisin säädetty tai määrätty.

Osoitukseksi vaatimustenmukaisuudesta katsotaan:

- 1) ETA-valtion tai Ahvenanmaan maakunnan hyväksyntäviranomaisen myöntämä EU-tyyppi-hyväksyntätodistus;
- 2) ETA-valtion tai E-sääntöä soveltavan valtion ilmoittaman tutkimuslaitoksen pätevyysaluetta vastaava selvitys; tai
- 3) hyväksytyin asiantuntijan pätevyysaluetta vastaava selvitys.

7 §

Ajoneuvoa koskevat tekniset vaatimukset

Jos tässä laissa ei toisin säädetä eikä tämän lain nojalla toisin säädetä tai määrätä, ajoneuvon sekä sen osan, järjestelmän, komponentin ja erillisen teknisen yksikön on täytettävä ne tekniset vaatimukset, joita Suomessa sovellettiin ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana. Vaihtoehtoisesti saa soveltaa teknisiä vaatimuksia, joita Suomessa on sovellettu ajoneuvon en-

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

simmäisen käyttöönottoajankohdan jälkeen. Käytetyn ajoneuvon, osan, järjestelmän, komponentin ja erillisen teknisen yksikön vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa saa ottaa huomioon luontaisen käytöstä johtuvan kulumisen, jolla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta turvallisuuteen eikä ympäristöominaisuuksiin.

Ajoneuvo, jolla on EU- tai EY-tyyppihyväksyntä tai EU-yksittäishyväksyntä ja jota ei ole edellä tarkoitettussa hyväksynnässä tarkastetuilta osin muutettu, katsotaan täyttävän 1 momentissa tarkoitettut tekniset vaatimukset.

Ajoneuvon, jonka luokitusta tai alaluokitusta on muutettu, on täytettävä sen uuden luokituksen ja alaluokituksen mukaiset 1 momentissa tarkoitettut tekniset vaatimukset.

Jos ajoneuvoon sovelletaan teknisiä vaatimuksia tai hyväksyntävaatimuksia, joissa edellytetään ajoneuvon ominaisuuksien parantamista ajoneuvon elinkaaren aikana, ajoneuvoa on päivitettävä näiden vaatimusten mukaisesti. Jos ajoneuvoa ei ole edellä tarkoitettulla tavalla päivitetty, sen käyttäminen liikenteessä on kielletty (*käyttökielto*).

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetuista teknisistä vaatimuksista ja niitä koskevista poikkeuksista.

7 a §

Ajoneuvon muuttaminen

Sen estämättä, mitä 7 §:n 1—4 momentissa säädetään, ajoneuvoa saa muuttaa siten, että se ei täytä mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja teknisiä vaatimuksia vain, jos muutoksella ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta turvallisuuteen tai ympäristöominaisuuksiin. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille teknisille vaatimuksille vaihtoehtoisista teknisistä vaatimuksista määräyksiä, joissa otetaan huomioon ajoneuvon käyttötarkoitus ja ajoneuvon tehtävien muutosten käytännön toteutettavuus sekä määräyksiä lisävaatimuksista, joilla varmistetaan ajoneuvon turvallisuus ja haitallisten ympäristövaikutusten vähäisyys muutosten jälkeen.

Jos ajoneuvoon lisätään osa, järjestelmä, komponentti, erillinen tekninen yksikkö tai ominaisuus, jota koskevat vaatimukset ovat tulleet velvoittavina ensimmäisen kerran voimaan ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdan jälkeen, ajoneuvoon lisätyn osan, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön tai ominaisuuden on kuitenkin täytettävä sellaiset tekniset vaatimukset, joita siihen Suomessa sovelletaan tai on sovellettu.

Ajoneuvon käyttövoiman saa muuttaa, vaikka ajoneuvo ei muutoksen jälkeen täytä 7 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja ympäristöominaisuuksiin liittyviä vaatimuksia, jos ajoneuvon käytöstä aiheutuva ympäristökuormitus muutoksen jälkeen on kokonaisuutena pienempi kuin ennen muutosta ~~eivätkä ajoneuvon lähipäästöt kasva vähäistä enempää.~~

Liikenteessä käytettävään ajoneuvoon toteutettu päästömanipulaatio on kiellettyä ajoneuvon muuttamista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset 3 momentissa tarkoitetuista energia- ja ympäristövaikutusten rajoittamista koskevista osien ja ominaisuuksien teknisistä vaatimuksista sekä muutosten toteuttamisedellytyksistä. Määräysten on oltava tarpeellisia riittävän kansainvälisen yleisen vaatimustason saavuttamiseksi sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun riittävän tason varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitetuista ajoneuvon muuttamisen teknisistä vaatimuksista ja niistä edellytettävistä selvityksistä sekä 139 ja

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

144 §:n mukaisessa vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa ja vaatimuksissa tarkoituksenmukaisuussyistä sovellettavista vähäisistä poikkeuksista ja vaihtoehtoisista vaatimuksista. Poikkeuksista ja vaihtoehtoisista vaatimuksista turvallisuudelle, terveydelle tai ympäristölle aiheutuva riski ei saa lisääntyä vähäistä enempää.

Päasesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset rekisteriin rekisteröidyn Puolustusvoimien ajoneuvon vähäisistä teknisistä poikkeuksista, jotka ovat tarpeen Puolustusvoimien tehtävien tai ajoneuvon erityisen käyttötarkoituksen johdosta. Poikkeuksista turvallisuudelle, terveydelle tai ympäristölle aiheutuva riski ei saa lisääntyä vähäistä enempää.

13 §

Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet

Liikenteessä käytettävässä ajoneuvossa on kuitenkin oltava vähintään:

2) käyttöjarru, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen ajoneuvo, polkupyörä, kevyt sähköajoneuvo tai kevyt automaattinen tavarankuljetin;

10) äänimerkinantolaite, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen ajoneuvo, kevyt sähköajoneuvo, polkupyörä tai kevyt automaattinen tavarankuljetin;

Käytetyn ajoneuvon katsotaan täyttävän 1—3 momentissa säädetyt vaatimukset, jos se täyttää 7 §:n 1—4 momentissa säädetyt vaatimukset. Tieliikennekäyttöön tarkoitettussa ajoneuvossa on kuitenkin aina oltava 2 momentin 6 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti varoituskolmio.

14 §

Poikkeukset ajoneuvon rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskevista vaatimuksista

Edellä 13 §:n 2 momentin 11 kohdassa tarkoitettua nopeudenrajoitinta ei vaadita:

1) pelastusautossa, poliisiajoneuvossa, Tullin ajoneuvossa, Rajavartiolaitoksen ajoneuvossa ja Puolustusvoimien ajoneuvossa;

Ulkovallan edustuston tai diplomaattikunnan jäsenen hallinnassa olevaan tai aiemmin olleeseen, ulkomailta perintönä tai testamentilla saatuun sekä tullihuutokaupasta tai muusta valtion järjestämästä huutokaupasta hankittuun ajoneuvoon sekä muuttoajoneuvoon saa 13 §:n 2 momentissa säädetyjä muita kuin valaisimia koskevienvaatimusten osalta soveltaa aiemman rekisteröintimaan ensirekisteröinnissä tai ensimmäisessä käyttöönotossa sovellettuja taikka näitä uudempia teknisiä vaatimuksia.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

17 §

Lupa poiketa energia- ja ympäristövaikutusten rajoittamista sekä ajoneuvon rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskevista vaatimuksista

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää:

1) vähintään neljä vuotta ennen rekisteröintiä maahantuodulle tai Suomessa valmistetulle rekisteröimättömälle ajoneuvolle, jota ei ole käytetty, ajoneuvon ottamiseksi käyttöön maahan-
tuonti- tai valmistusajankohtana voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti;

2) enintään neljän vuoden määräajaksi ajoneuvoa koskevista vaatimuksista yksittäiselle tai useammalle erikseen yksilöidylle nopeuskilpailussa käytettävälle ajoneuvolle ajoneuvoa kilpailussa käytettäessä sekä matkalla kilpailuun ja sieltä pois tai kilpailun edellyttämässä katsastuksessa käyntiin;

3) enintään neljän vuoden määräajaksi ajoneuvoa koskevista vaatimuksista yksittäiselle tai useammalle erikseen yksilöidylle automaattisen joukkoliikenteen tarjoamiseen tarkoitettulle ajoneuvolle käytettäväksi ennalta suunnitelluilla reiteillä tai alueilla suurimman sallitun nopeuden ollessa enintään 30 kilometriä tunnissa;

4) muusta erityisestä syystä yksittäiselle tai useammalle erikseen yksilöidylle ajoneuvolle sitä koskevista tämän lain nojalla säädetystä tai määrätyistä vaatimuksista ajoneuvon hyväksymiseksi liikennekäyttöön.

18 §

Käytettynä maahantuodun ajoneuvon vaatimukset

Sellaisen käytettynä maahantuodun ajoneuvon, joka ensirekisteröidään tai otetaan Suomessa muutoin ensimmäistä kertaa käyttöön, on täytettävä 7 §:n 1 momentissa tai 7 a §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset. Sellaisen toisessa ETA-valtiossa rekisteröidyn EU- tai EY-tyyppihyväksytyn ajoneuvon, joka täyttää 7 a §:ssä säädetty vaatimukset ja jolla ei ole rekisteröintitodistukseen merkittyjä käyttöön liittyviä rajoituksia, katsotaan täyttävän tämän momentin vaatimukset.

Ensirekisteröitäessä muualta kuin ETA-valtiosta tai Ahvenanmaan maakunnasta käytettynä maahantuotu auto tai sen perävaunu, jonka ensimmäisestä käyttöönotosta siellä on kulunut alle kuusi kuukautta, ajoneuvo on esitettävä yksittäishyväksyntään, jos sitä ei ole EU- tai EY-tyyppihyväksytty taikka EU-yksittäishyväksytty.

29 a §

Kevyt automaattinen tavarankuljetin

Kevyellä automaattisella tavarankuljettimella tarkoitetaan etähallittua, automaattisella ajojärjestelmällä varustettua sähköajoneuvoa, jonka moottoreiden yhteenlaskettu jatkuva nimellisteho on enintään 1,00 kilowattia ja jonka suurin rakenteellinen nopeus on enintään 15 kilometriä tunnissa. Ajoneuvon on täytettävä rakenteen, hallintalaitteiden ja varusteiden osalta 13 §:n

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

2 momentin 1—5, 10 ja 12 kohtien vaatimukset sekä oltava mitoiltaan ja massoiltaan sellainen, ettei siitä aiheudu haittaa tai vaaraa muille tienkäyttäjille.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kevyen automaattisen tavarankuljettimen mitoista, massoista, valoista, heijastimista, äänimerkinantolaitteesta ja jarruista.

30 §

Pelastusauto, poliisiajoneuvo, Tullin ajoneuvo ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvo

Pelastusauto on pelastustoimen käyttöön erityisesti valmistettu, kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnia oleva M- tai N-luokan ajoneuvo. Pelastusauto on myös muu M- tai N-luokan ajoneuvo, joka on hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tai valtion pelastushallinnon viranomaisen, Pelastusopiston tai lentoaseman pitäjän hallinnassa ja jota käytetään yksinomaan pelastustoimen tehtäviin. Pelastusauto on myös palokunnan omistuksessa oleva miehistöauto, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa vähintään kahdeksalle henkilölle. Pelastusauton on oltava pelastustoimen käyttöön soveltuva.

32 §

Hälytysajoneuvo

Hälytysajoneuvo on sellainen pelastusauto, poliisiajoneuvo, Rajavartiolaitoksen ajoneuvo, Tullin ajoneuvo, ambulanssi, ensihoitoajoneuvo ja Puolustusvoimien hälytysajoneuvo, joka on varustettu sinistä valoa näyttävällä vilkkuvalla varoitusvalaisimella ja hälytysajoneuvon äänimerkinantolaitteella.

66 §

Vaatimustenmukaisuuden valvonta tuotannossa

Hyväksyntäviranomaisen tai hyväksyntäviranomaisen tähän tarkoitukseen nimeämän elimen on arvioitava kansalliseen, E-, EY- ja EU-tyyppihyväksyntään liittyvien alkuarviointien ja tuotteen vaatimustenmukaisuutta koskevien järjestelyjen toimivuus 12 kuukauden välein. Erityisestä syystä arviointi voidaan kuitenkin tehdä tätä harvemmin mutta vähintään 24 kuukauden välein.

Kansallisen tyyppihyväksynnän ja kansallisen piensarjatyypihyväksynnän osalta tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaan sovelletaan autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa, L-luokan ajoneuvojen puiteasetuksessa tai traktoreiden ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa säädettyä menettelyä, jollei toisin säädetä tai määrätä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset kansallisen, E-, EY- ja EU-tyyppihyväksynnän sekä kansallisen piensarjatyypihyväksynnän tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaan liittyvistä kirjallisista valvontasuunnitelmista ja riittävästä tuotteen vaatimustenmukaisuusjärjestelyistä. Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi antaa tarkemmat määräykset vähäisistä poikkeuksista autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa, L-luokan ajoneuvojen

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

puiteasetuksessa ja traktoreiden ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa säädettyjen menettelyjen noudattamiseen kansallisessa tyyppihyväksynnässä ja kansallisessa piensarjatyypihyväksynnässä. Poikkeusten on oltava tarkoituksenmukaisia tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta, eivätkä ne saa heikentää tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvonnan tasoa.

78 §

Yksittäishyväksynnän myöntäminen

Yksittäishyväksyntä myönnetään tieliikennekäyttöön myytävälle tai ensirekisteröitävälle uudelle M-, N- tai O-luokan ajoneuvolle, jota ei ole tyyppihyväksytty eikä EU-yksittäishyväksytty. Tyyppihyväksytty uusi M-, N- tai O-luokan ajoneuvo voidaan kuitenkin esittää yksittäishyväksyttäväksi, jos sitä on ennen ensirekisteröintiä muutettu siten, että myönnetyn tyyppihyväksynnän voimassaolo on päättynyt, tai jos ajoneuvolle on muussa ETA-valtiossa tai Ahvenanmaan maakunnassa myönnetty kansallinen piensarjatyypihyväksyntä, jota ei ole Suomessa tunnustettu. Lisäksi monivaiheisesti valmistetun M-, N- tai O-luokan ajoneuvon viimeinen valmistusvaihe voidaan EU-tyypihyväksynnän tai kansallisen piensarjatyypihyväksynnän sijasta yksittäishyväksyä.

Yksittäishyväksynnässä on tarkastettava ajoneuvon yksilöintitiedot ja muut rekisteröintiä varten tarpeelliset tiedot.

Yksittäishyväksynnän myöntäjästä säädetään ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetussa laissa.

80 a §

Valmistajan vastuu yksittäishyväksynnässä

Yksittäishyväksyttävän ajoneuvon valmistaja vastaa ajoneuvon vaatimustenmukaisuudesta. Yksittäishyväksynnässä kukin valmistaja vastaa ajoneuvon vaatimustenmukaisuudesta niiden järjestelmien, komponenttien, erillisten teknisten yksiköiden, osien ja varusteiden osalta, jotka on lisätty tai joita on muutettu ajoneuvon edellisen valmistusvaiheen jälkeen.

Jos yksittäishyväksyntää hakee muu kuin valmistaja, hakemukseen on liitettävä valmistajan tai valmistajan edustajan antama todistus, josta käy ilmi ajoneuvon valmistaja ja selvitys valmistusvaiheesta. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä todistuksen sisällöstä.

Yksittäishyväksynnässä kukin valmistaja vastaa siitä, että ajoneuvo on kyseisen valmistusvaiheen osalta valmistettu edellisten valmistusvaiheiden valmistajien ohjeiden mukaisesti. Jos edellisten vaiheiden valmistajien ohjeita ei ole olemassa tai kohtuudella saatavilla, seuraavan vaiheen valmistaja vastaa lisäksi edellisten valmistusvaiheiden osalta sellaisten järjestelmien, komponenttien, erillisten teknisten yksiköiden, osien ja varusteiden vaatimustenmukaisuudesta, joiden vaatimustenmukaisuuteen kyseisen valmistajan toimenpiteillä on vaikutusta.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

82 §

Yksittäishyväksyntätodistus

Yksittäishyväksyntätodistus on voimassa kolme kuukautta. Todistuksen voimassaolo kuitenkin päättyy, jos ensimmäistä kertaa käyttöönotettava ajoneuvo ei enää täytä sen ensimmäisen käyttöönottoajankohdan teknisiä vaatimuksia. Jos ajoneuvoa ei ole rekisteröity ja ajoneuvo edelleen täyttää sitä koskevat ensimmäisen käyttöönottoajankohdan tekniset vaatimukset, todistuksen voimassaoloa voidaan jatkaa myöntämällä ajoneuvolle uusi yksittäishyväksyntä muuttamatta yksittäishyväksyntänumeroa.

91 §

Ennakoilmoitus

Tyyppihyväksytystä ajoneuvosta, jonka tekniset tiedot ja hyväksyntätiedot on tallennettu rekisteriin, voidaan tehdä ennakoilmoitus. Lisäksi ennakoilmoitus voidaan tehdä tyyppihyväksytystä ajoneuvosta, jonka vaatimustenmukaisuustodistus on asetettu autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa tarkoitettuna strukturoituna tietona sähköisessä muodossa Liikenne- ja viestintäviraston saataville 92 §:n 4 momentissa säädetty huomioon ottaen.

Ennakoilmoituksessa on ilmoitettava uuden valmiin, valmistuneen tai keskeneräisen ajoneuvon tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle ennen ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtaa ja ensirekisteröintiä.

92 §

Ennakoilmoituksen tekijä

Ennakoilmoituksen voi tehdä ajoneuvon valmistaja ja valmistajan edustaja.

Ennakoilmoituksen tekijän on oltava:

- 1) Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 2) autoverolain 46 §:ssä tarkoitettu rekisteröity autoveroilmoittaja, jos yhteisö ennakoilmoittaa autoveron alaisia ajoneuvoja; ja
- 3) vakavarainen ja asiantunteva.

Lisäksi ennakoilmoituksen tekijällä on oltava käytössään ajoneuvon valmistajan rakenteseen ja varusteisiin liittyvät hyväksynnän ehtona olevat tekniset tiedot ja EU-tyyppihyväksytyyn ajoneuvon vaatimustenmukaisuustodistus tai selvitys muun ajoneuvon tyyppihyväksynnästä.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

93 §

Ennakoilmoitustodistus

Ennakoilmoituksesta muodostuu ajoneuvolle ennakoilmoitustodistus, jonka Liikenne- ja viestintävirasto asettaa ennakoilmoituksen tekijän saataville.

96 §

Rekisteröintitodistus

Liikenne- ja viestintävirasto antaa rekisteröintitodistuksen I osan ajoneuvon omistajalle tai haltijalle määräaikaiskatsastuksen yhteydessä. Rekisteröintitodistuksen I osa annetaan rekisteri-ilmoituksen yhteydessä ainoastaan sellaisten ajoneuvojen ja niiden perävaunujen omistajille tai haltijoille, joiden suurin tieliikenteessä sallittu massa on yli 3 500 kilogrammaa. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto antaa rekisteröintitodistuksen I osan ajoneuvon omistajalle tai haltijalle pyynnöstä.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa rekisteröintitodistuksen II osan ajoneuvon omistajalle pyynnöstä.

112 §

Liikennekäytöstä poisto

Sotilasajoneuvorekisteriin, ulkomaille tai Ahvenanmaan maakuntaan rekisteröidystä ajoneuvosta sekä ajoneuvosta, jota ei muusta syystä enää käytetä liikenteessä Suomessa, on tehtävä liikennekäytöstä poistoa koskeva rekisteri-ilmoitus. Edellä 2 momentissa säädetystä poiketen tällainen ajoneuvo ei ole käyttökiellossa.

116 §

Koenumerotodistus ja koenumerokilvet

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää ajoneuvoja valmistavalle, myyvälle, varustavalle tai korjaavalle taikka kuljetustoimintaa harjoittavalle tai ajoneuvoihin kohdistuvaa tutkimustoimintaa harjoittavalle liikkeelle, laitokselle tai muulle yhteisölle hakemuksesta enintään vuoden voimassa olevan koenumerotodistuksen. Todistus oikeuttaa Suomessa ensirekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon rajoitettuun tilapäiseen käyttöön koenumerokilvin tiellä ja muualla. Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa koenumerotodistuksen, jos ajoneuvoa on käytetty koenumerokilvillä tämän lain tai tieliikennelain taikka niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten, ajoneuvon verotusta koskevien säännösten taikka koenumerotodistuksessa asetettujen ehtojen vastaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa koenumerotodistuksen haltijalle.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

jan kaikki koenumerotodistukset, jos mainittujen säännösten, määräysten tai ehtojen vastainen toiminta on ollut toistuvaa tai erityisen vakavaa.

116 a §

Automaattisella ajojärjestelmällä varustetun ajoneuvon koenumerotodistus

Haettaessa 116 §:ssä tarkoitettua koenumerotodistusta automaattisella ajojärjestelmällä varustetun ajoneuvon kokeilutoimintaan hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot:

- 1) hakijasta;
- 2) kokeilussa käytettävistä ajoneuvoista ja automaatiojärjestelmistä;
- 3) kuljettajista ja käyttäjistä;
- 4) kokeilun toteuttamisalueesta;
- 5) tutkimussuunnitelmasta;
- 6) turvallisuuden varmistamisesta;
- 7) kokeilun ajankohdasta ja kestosta;
- 8) datan keräämisestä; ja
- 9) kokeilun kannalta muista olennaisista seikoista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava myös silloin, jos kokeilu muuttuu merkittävästi tai jos samalla koenumerotodistuksella aloitetaan kokonaan uusi kokeilu.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus välittömästi keskeyttää kokeilu, jos kokeilun luonne on oleellisesti erilainen kuin hakemuksessa esitetty taikka jos kokeilun voidaan todeta aiheuttaneen vaaratilanteen liikenteessä tai haitan liikenteelle, ja sen jatkaminen sellaisenaan aiheuttaisi suurentuneen riskin muille tienkäyttäjille.

Koenumerotodistuksen haltijan on toimitettava liikesalaisuuden estämättä Liikenne- ja viestintävirastolle raportti kokeen tuloksista kolmen kuukauden kuluessa kokeilun lopettamisesta, tai jos kokeilua jatketaan, vuosittain todistuksen uusiutumisen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää sähköistä luetteloa ajoneuvoista, joita koenumerotodistuksen haltija käyttää liikenteessä koenumerotodistuksen perusteella. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee kokeilun tulokset. Mahdollisista salassa pidettävistä tiedoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Liikenne- ja viestintävirastolla on kuitenkin salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toiselle viranomaiselle tai muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetuista annettavista tiedoista ja niiden toimittamistavasta sekä raportoinnin suorittamisesta.

119 §

Ajoneuvon väliaikainen käyttö liikenteessä

Koenumerotodistus ja siirtolupa on pidettävä ajoneuvossa mukana ajon aikana. Voimassa oleva koenumerotodistus ja siirtolupa voidaan todentaa myös sähköisesti.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

5 luku

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttö

125 §

Suomessa vakituisesti asuvan oikeus käyttää toisessa ETA-valtiossa rekisteröityä ajoneuvoa

Suomessa autoverolain 33 §:ssä tarkoitetulla tavalla vakituisesti asuva henkilö saa käyttää toisessa ETA-valtiossa rekisteröityä ajoneuvoa kolmen kuukauden ajan ajoneuvon maahantuonnista ennen kuin ajoneuvo on rekisteröitävä Suomessa.

Ajoneuvon kuljettajan on osoitettava ajoneuvon maahantuontiajankohta liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun käytön edellytyksenä on:

- 1) että ajoneuvossa on rekisteröintivaltion rekisterikilvet ja kansallisuustunnus;
- 2) että ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän päämitat ja massat eivät ylitä Suomessa sallittuja arvoja;
- 3) että ajoneuvoa varten on Suomessa voimassa oleva liikennevakuutus; ja
- 4) että ajoneuvon kuljettajalla on rekisteröintimaassa annettu ajoneuvon rekisteröintitodistus ja todistus oikeudestaan pitää ajoneuvoa hallinnassaan, jollei sitä ole rekisteröity mukana olevan henkilön nimiin.

Edellä 3 momentin 1 kohdasta poiketen jos perävaunu on otettu käyttöön sellaisessa valtiossa, jossa perävaunuja ei rekisteröidä, on vetoauton takarekisterikilpi kiinnitettävä perävaunun taakse. Lisäksi vetoauton kuljettajalla on tällöin oltava rekisteröintitodistuksen sijasta perävaunun omistajan tai viranomaisen antama todistus perävaunulle sallituista massoista ja todistus enintään vuotta aikaisemmin suoritetusta katsastuksesta tai vastaavasta teknisestä tarkastuksesta.

126 §

Geneven ja Wienin sopimukseen liittyneissä valtioissa rekisteröityjen ajoneuvojen käyttö

Genevessä vuonna 1949 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen tai Wienissä vuonna 1968 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen liittyneessä muussa valtiossa kuin Suomessa vakinaisesti asuva luonnollinen henkilö saa tilapäisesti Suomessa ollessaan käyttää maahan tuomaansa sopimusvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa enintään yhden vuoden maahantulopäivästä.

Sen lisäksi, mitä 125 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa säädetään, Genevessä vuonna 1949 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen tai Wienissä vuonna 1968 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen liittyneessä muussa valtiossa kuin Suomessa rekisteröityä ajoneuvoa saa käyttää Suomessa rekisteröimättä ajoneuvoa täällä, jos kuljettajalla on autoverolain 6 luvun nojalla oikeus käyttää ajoneuvoa liikenteessä verotta.

Käytettäessä ajoneuvoa tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa Suomessa edellytyksenä on, mitä 125 §:n 3 momentissa säädetään. Lisäksi 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ajoneuvossa on ajon aikana oltava mukana autoverolain 34 §:n 3 momentissa tai 57 §:ssä tarkoitettu Verohallinnon vahvistama ilmoitus tai autoverolain 35 §:n 1 momentissa tarkoitettu Verohallinnon päätös verottoman käytön määräajan pidentämisestä.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Jos kyseessä on kansainvälinen, enintään seitsemän päivää Suomessa kestävä kuljetus, Suomessa vakituisesti asuvan on pyynnöstä osoitettava ajoneuvon maahantuloajankohta liikennettä valvovalle viranomaiselle.

129 §

Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttö

Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröityä ajoneuvoa saa tilapäisesti käyttää muualla Suomessa ensirekisteröimättä ajoneuvoa.

130 §

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn perävaunun käyttö suomalaisen vetoajoneuvoon kytkettynä

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröityä perävaunua saa käyttää muualla Suomessa ensirekisteröityyn vetoajoneuvoon kytkettynä, jos:

- 1) O₃- tai O₄-luokan perävaunu on rekisteröity ETA-valtiossa;
- 2) O₃- tai O₄-luokan perävaunua käytetään kansainväliseen huolintatoimeen välittömästi liittyvässä kuljetuksessa, jossa perävaunu ylittää kolmannen valtion rajan; tai
- 3) muuta kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua perävaunua käytetään matkailu- tai esittelytarkoituksessa.

Käytön edellytyksenä on, että:

- 1) perävaunussa on rekisteröintivaltion tai Ahvenanmaan maakunnan rekisterikilpi ja kansallisuustunnus; sekä
- 2) vetoajoneuvon kuljettajalla on perävaunun rekisteröinnistä annettu todistus tai sen enintään kuusi kuukautta aikaisemmin oikeaksi todistettu jäljennös.

Jos perävaunu on otettu käyttöön valtiossa, jossa perävaunuja ei rekisteröidä, saa 1 ja 2 momentissa säädetyin edellytyksin myös tällaista perävaunua käyttää Suomessa ensirekisteröityyn vetoajoneuvoon kytkettynä. Rekisterikilven sijasta perävaunussa on oltava sen omistajan tai viranomaisen antama numerotunnus taikka vetoajoneuvon rekisterikilpi on kiinnitettävä perävaunun taakse. Vetoajoneuvon kuljettajalla on rekisteröintitodistuksen sijasta oltava perävaunun omistajan tai viranomaisen antama todistus perävaunulle sallituista massoista ja todistus enintään vuotta aikaisemmin suoritetusta katsastuksesta tai vastaavasta teknisestä tarkastuksesta.

131 §

Rekisteröimätön L-luokan ajoneuvo ja moottorireki

Ulkomailla vakituisesti asuva henkilö saa käyttää Suomessa omaa tilapäistä tarvettaan varten maahan tuomaansa rekisteröimätöntä L-luokan ajoneuvoa tai moottorirekeä enintään yhden vuoden ajan maahantuonnista taikka, jos Tulli on Euroopan unionin tullilainsäädännön nojalla myöntänyt tullivapauden määräajaksi, sen määräajan loppuun.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun käytön edellytyksenä on, että:

- 1) ajoneuvoa varten on Suomessa voimassa oleva liikennevakuutus;

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

- 2) ajoneuvossa on sen kotivaltion kansallisuustunnus; ja
- 3) ajoneuvo ei ole sen lähtövaltiossa rekisteröintivelvollisuuden alainen.

132 §

Omaa käyttöä varten maahanmuuton yhteydessä Suomeen tuodun ajoneuvon ensirekisteröinti

Ulkomailla rekisteröity, omaa käyttöä varten maahanmuuton yhteydessä Suomeen tuotu ajoneuvo on sen omistajan tai maahantuoneen henkilön ilmoitettava ensirekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa:

- 1) maahantuonnista, jos ajoneuvon omistajalla on Suomeen saapuessaan tarkoitus jäädä tänne vakituisesti asumaan; tai
- 2) siitä, kun ajoneuvon omistajan katsotaan Suomeen saapumisen jälkeen asettuneen tänne vakituisesti asumaan.

Jos ajoneuvoa käytetään Suomessa liikenteessä ennen sen rekisteröimistä Suomeen, sen on täytettävä 125 §:n 3 ja 4 momentissa tai 126 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

133 §

Rekisteröintikatsastusvelvollisuus

Rekisteröintikatsastukseen ei myöskään tarvitse esittää tämän lain 89 §:ssä tarkoitettuja rekisteröintivelvollisuudesta vapautettua ajoneuvoa.

134 §

Liikennekäytöstä tai rekisteristä poistetun ajoneuvon rekisteröintikatsastus

Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon on oltava hyväksytty rekisteröintikatsastuksessa viimeisimmän rekisteristä poiston tai viimeisimmän liikennekäytöstä poiston jälkeen ennen sen ottamista uudelleen liikennekäyttöön, jos ajoneuvo on:

- 2) poistettu liikennekäytöstä sotilasajoneuvorekisteriin, ulkomaille tai Ahvenanmaan maakuntaan rekisteröintiä varten; tai

Ajoneuvon kunto on tarkastettava 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa sotilasajoneuvorekisterissä olleen ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa ja 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa rekisteröintikatsastuksessa. Jos katsastustoimipaikka ei voi vakuuttua ajoneuvon kunnosta, ajoneuvon katsastukseen esittäjän on toimitettava siitä selvitys.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

135 §

Ajoneuvon esittäminen rekisteröintikatsastukseen

Käytettynä ETA-valtiosta tuodusta ajoneuvosta on luovutettava katsastuksen suorittajalle ulkomainen rekisteröintitodistus taikka ulkomaisen, ajoneuvojen rekisteröintiasioita hoitavan viranomaisen antama todistus tai viranomaisen ylläpitämästä järjestelmästä saatu tieto aikaisemmasta rekisteröinnistä. Jos ulkomaisesta kaksiosaisesta rekisteröintitodistuksesta puuttuu II osa, ajoneuvon rekisteröintikatsastus voidaan hyväksyä, jos aikaisemman rekisteröintivaltion viranomaiselta saadaan tieto siitä, ettei ajoneuvon rekisteröinnille Suomeen ole estettä. Käytettynä muualta kuin ETA-valtiosta tuodusta ajoneuvosta on esitettävä ulkomainen rekisteröintitodistus tai ulkomaisen, ajoneuvojen rekisteröintiasioita hoitavan viranomaisen antama todistus aikaisemmasta rekisteröinnistä. Ahvenanmaan maakunnasta käytettynä tuodusta ajoneuvosta on esitettävä Ahvenanmaan maakunnan antama rekisteröintitodistus. Jos käytettynä maahantuodulta ajoneuvolta ei ole lähtömaassa edellytetty rekisteröintiä, on ajoneuvon ensimmäisestä käyttöönotosta esitettävä asianmukainen selvitys. Sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitynä olleesta ajoneuvosta on esitettävä rekisteröintiä koskeva selvitys.

Edellä 1 momentista poiketen Liikenne- ja viestintävirasto voi erityisestä syystä hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen osoituksena oikeudesta rekisteröidä ajoneuvo. Rakenteeltaan muutetun aiemmin ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn tai tyyppi- tai yksittäishyväksymättömän aiemmin Suomessa tai muualla rekisteröimättömän ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa on muun selvityksen lisäksi esitettävä ajoneuvon valmistajan tai valmistajan edustajan antama todistus suurimmasta teknisesti sallitusta kokonaisuudesta, suurimmista teknisesti sallituista hinattavista massoista ja suurimmista teknisesti sallituista akseli- ja telimassoista sekä muut katsastustoimipaikan tarvittaessa vaatimat lisäselvitykset. Massoja koskevaa todistusta ei kuitenkaan tarvitse esittää ennen vuotta 1970 käyttöön otetusta ajoneuvosta.

Ajoneuvosta, joka on ollut rekisteröitynä sotilasajoneuvorekisteriin, on muun selvityksen lisäksi esitettävä rekisteröintikatsastuksessa ajoneuvon valmistajan tai valmistajan edustajan antama todistus suurimmasta teknisesti sallitusta kokonaisuudesta, suurimmista teknisesti sallituista hinattavista massoista ja suurimmista teknisesti sallituista akseli- ja telimassoista sekä muut katsastustoimipaikan tarvittaessa vaatimat lisäselvitykset. Massoja koskevaa todistusta ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos edellä tarkoitettut tiedot on tallennettu rekisteriin aiemman rekisteröinnin yhteydessä tai jos tiedot ilmenevät 1 momentissa tarkoitettusta selvityksestä, joka koskee ajoneuvon rekisteröintiä sotilasajoneuvorekisteriin.

136 §

Rekisteröintikatsastuksen sisältö

Käytetyn ajoneuvon kunto on tarkastettava rekisteröintikatsastuksen yhteydessä. Kuntoa ei kuitenkaan tarvitse tarkastaa, ellei ajoneuvon katsastukseen esittänyt sitä pyydä, jos:

2) ajoneuvolle on suoritettu määräaikaiskatsastus ETA-valtiossa tai Ahvenanmaan maakunnassa ja:

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

a) tämä katsastus on Suomen määräaikaikatsastuksen aikavälejä koskevien määräaikojen mukaan laskettuna edelleen voimassa;

c) hyväksytystä määräaikaikatsastuksesta esitetään todistus joko alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Käytetystä ajoneuvosta, jolle tehdään rekisteröintikatsastuksen yhteydessä ajoneuvon kunnan tarkastus, tarkastetaan määräaikaikatsastuksessa tarkastettaviksi määrättyjen kohteiden kunto. Ajoneuvon suurin käytössä sallittu massa, akseli- ja telimassat sekä hinattavat massat määrätään rekisteröintikatsastuksessa. Lisäksi ajoneuvon valmistajan ilmoittama suurin teknisesti sallittu massa on kirjattava rekisteriin. Ajoneuvon omamassa on määrättävä punnitsemalla, jos ajoneuville aiemmin myönnetty hyväksyntä ei ole koskenut valmista tai valmistunutta ajoneuvoa tai jos punnitsemiseen on muutoin aihetta.

138 §

Rekisteröintikatsastustodistus

Katsastuksen suorittajan on annettava 160 §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen lisäksi hyväksytystä ja hylätystä rekisteröintikatsastuksesta ajoneuvon katsastukseen esittäneelle ajoneuvon teknisiä tietoja sisältävän rekisteröintikatsastustodistuksen I osa ja rekisteri-ilmoitusasiakirjana käytettävän rekisteröintikatsastustodistuksen II osa.

Ensimmäistä kertaa käyttöön otettavan ajoneuvon rekisteröintikatsastustodistus on voimassa kolme kuukautta. Voimassaolo kuitenkin päättyy tätä ennen, jos ajoneuvon tyyppihyväksynnän tai yksittäishyväksynnän voimassaolo päättyy taikka jos ajoneuvo ei enää täytä ensimmäisen käyttöönottoajankohdan teknisiä vaatimuksia.

139 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen rekisteröintikatsastuksessa

Osoitukseksi vaatimustenmukaisuudesta katsotaan ajoneuville myönnetty, voimassa oleva:

4 a) Suomessa tunnustettu, toisessa ETA-valtiossa myönnetty yksittäishyväksyntä;

Vaatimustenmukaisuus voidaan rekisteröintikatsastuksessa osoittaa lisäksi:

5) ETA-valtion tai E-sääntöä soveltavan valtion ilmoittaman nimetyn tutkimuslaitoksen pätevyysalueitaan vastaavan selvityksen perusteella:

a) 1—4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa; tai

b) kun ei edellytetä tyyppihyväksyntää eikä nimetyn tutkimuslaitoksen suorittamia tarkastuksia, mittauksia, testejä tai laskelmia.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

140 §

Ahvenanmaan maakunnasta tai ulkomailta käytettynä tuodun ajoneuvon vaatimustenmukaisuus rekisteröintikatsastuksessa

Käytettynä Ahvenanmaan maakunnasta tai ulkomailta tuodun, aiemmin rekisterissä olleen ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa, osoitukseksi ajoneuvon vaatimustenmukaisuudesta katsotaan:

1) vaatimustenmukaisuustodistus;

2) Ahvenanmaan maakunnasta tai ETA-valtiosta tuodun EU- tai EY-tyyppihyväksytyn ajoneuvon osalta ajoneuvon tyyppihyväksyntänumero ja aikaisemman rekisteröintimaan rekisteröintitodistus, ei kuitenkaan väliaikainen rekisteröintitodistus; EU- tai EY-tyyppihyväksytyltä ajoneuvolta vaatimustenmukaisuustodistusta voidaan edellyttää vain, jos ajoneuvoa ei pystytä tunnistamaan toisessa ETA-valtiossa ajoneuvolle myönnetyn muun kuin ajoneuvojen rekisteröintiasiakirjoista annetun neuvoston direktiivin 1999/37/EU vaatimuksia vastaavan rekisteröintitodistuksen perusteella;

3) Ahvenanmaan maakunnasta tai ETA-valtiosta yksittäiskappaleena tuodun, aiemmin rekisterissä olleen ajoneuvon osalta ajoneuvon aikaisemman rekisteröintimaan rekisteröintitodistus, ei kuitenkaan väliaikainen rekisteröintitodistus, sekä muu selvitys vaatimustenmukaisuudesta siltä osin kuin vaatimustenmukaisuus ei käy ilmi rekisteröintitodistuksesta; vaatimustenmukaisuuden osoittamista erillisin testein, tarkastuksin tai todistuksin voidaan edellyttää vain siltä osin kuin vaatimustenmukaisuus ei käy ilmi ajoneuvon aiemmasta rekisteröintitodistuksesta tai katsastuksen suorittajalle toimitetuista ajoneuvon aiemman rekisteröinnin edellytyksenä ajoneuvolle tehdyistä tarkastuksista ja testeistä saaduista selvityksistä.

142 §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen rekisteröintikatsastuksessa

Ajoneuvo hyväksytään Suomessa ensimmäistä kertaa liikenteeseen rekisteröintikatsastuksen yhteydessä vaatimustenmukaisuuden osalta, jos ajoneuvo täyttää sitä koskevat ensimmäisenä käyttöönottoajankohtana tai myöhemmin voimassa olleet tekniset vaatimukset. Muussa ETA-valtiossa tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröity ja käytettynä maahantuotu ajoneuvo hyväksytään vaatimustenmukaisuuden osalta rekisteröintikatsastuksessa myös, jos ajoneuvon osoitetaan täyttävän sellaiset aiemmassa rekisteröintimaassa ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin voimassa olleet tekniset vaatimukset, jotka vastaavat vähintään Suomessa ajoneuvon ensimmäisenä käyttöönottoajankohtana tai myöhemmin voimassa olleita teknisiä vaatimuksia.

Jollei ajoneuvoa hyväksytä rekisteröintikatsastuksessa tai katsastusta keskeytetä, se on hylätävä.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

143 §

Muutoksastusvelvollisuus

Moottorikäyttöinen ajoneuvo ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävä ajoneuvo on ennen sen käyttöä liikenteessä hyväksyttävä muutoksastuksessa, jos:

1) ajoneuvoa on muutettu siten, että muutoksella on vähäistä suurempi vaikutus ajoneuvon turvallisuuteen tai päästöihin;

2) ajoneuvoa tai sen käyttötarkoitusta on muutettu ja muutoksella on olennaista vaikutusta rekisteriin merkittäviin tietoihin;

3) ajoneuvoa tai sen käyttötarkoitusta on muutettu siten, että muutoksella on vaikutusta ajoneuvon kohdistuvaan veroon tai olennaista vaikutusta lakisääteisiin maksuihin;

4) ajoneuvoa on muutettu siten, että sen luokitus muuttuu;

5) aikaisintaan vuonna 1960 käyttöön otetun ajoneuvon muista kuin kulutusosista vähintään 25 prosenttia on vaihdettu ensirekisteröinnin jälkeen.

Muutoksastusvelvollisuus ei koske:

2) ajoneuvoa, jolle on rekisteröintikatsastuksessa tehty 145 §:n 1 momentissa tarkoitettut tarkastukset;

7) ajoneuvon tilapäistä muuttamista erikoiskuljetusajoneuvoksi akselistorakennetta muuttamalla tai akselien määrää lisäämällä; tällaisen ajoneuvon on kaikilla vaihtoehtoisilla rakenteilla täytettävä sitä koskevat vaatimukset ja tiedon ajoneuvon muutosmahdollisuudesta ja edellytyksistä, joilla muutoksen saa tehdä, on oltava merkitty rekisteriin siten, että ensisijaisesti käytetään suurimpien sallittujen massojen mukaisia tietoja;

8) ajoneuvoa, joka muutetaan tilapäisesti käytettäväksi 116 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla koenumeroilvin varustettuna.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetuista muutoksista, jotka edellyttävät muutoksastusta, sekä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista ja vähäisistä muutoksista, jotka eivät edellytä muutoksastusta.

144 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen muutoksastuksessa

Järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan ja varusteen vaatimustenmukaisuus voidaan muutoksastuksessa osoittaa:

1) hyväksynnän hakijan toimittamalla ETA-valtion tai Ahvenanmaan maakunnan hyväksyntäviranomaisen myöntämällä EU- tai EY- tyyppihyväksyntätodistuksella tai todistuksen mukaista hyväksyntää osoittavalla hyväksymismerkinnällä; tai

6) hyväksytyt asiantuntijan pätevyysaluettaan vastaavan selvityksen perusteella:

b) kun 7 kohdassa tarkoitettujen selvitysten hankkiminen ei kohtuullisin kustannuksin ole mahdollista eikä selvityksen antamisen katsota edellyttävän 7 kohdassa tarkoitettua tutkimuslaitokselta edellytettävää pätevyyttä;

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

7) ETA-valtion tai E-sääntöä soveltavan valtion nimetyn tutkimuslaitoksen pätevyysaluettaan vastaavan selvityksen perusteella:

- a) 3—6 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa; tai
 - b) kun ei edellytetä tyyppihyväksyntää eikä nimetyn tutkimuslaitoksen suorittamia tarkastuksia, mittauksia, testejä tai laskelmia.
-

145 §

Muutokatsastuksen sisältö

Muutokatsastuksessa on tarkastettava:

- 1) ajoneuvon yksilöintitiedot;
- 2) ajoneuvon säännösten- ja määräystenmukaisuus muutokatsastusvelvollisuuden aiheuttaneen muutoksen ja siihen liittyvien muutosten osalta;
- 3) ajoneuvon tehdyn muutoksen toteutuksen asianmukaisuus;
- 4) muutoksen vaikutus kanta-ajoneuvon prosentuaaliseen osuuteen;
- 5) ajoneuvo 154 §:n 1 momentissa tarkoitettua vian tai puutteellisuuden osalta, joka liittyy ajoneuvoon tehtyyn muutokseen.

Jos muutokatsastuksessa epäillään ajoneuvon muussa kuin 1 momentissa tarkoitettua tarkastuskohteessa olevan sellainen vika tai puutteellisuus, jonka vuoksi ajoneuvo olisi 157 §:n 1 momentin nojalla määrättävä ajokieltoon, muutokatsastuksessa on tarkastettava myös tällainen tarkastuskohde.

Jos ajoneuvossa tarkastuksen yhteydessä havaitaan muu 143 §:ssä tarkoitettu muutos, jonka nojalla ajoneuvo on esitettävä muutokatsastukseen, tulee tieto tästä merkitä rekisteriin, jollei ajoneuvoa samalla esitetä muutokatsastukseen havaitun 143 §:ssä tarkoitettua muutoksen osalta.

Muutokatsastuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

145 a §

Muutokatsastusta koskevien tietojen tallentaminen

Katsastustoimipaikan on tallennettava rekisteriin hyväksytystä muutokatsastuksesta muutokseen liittyvät tiedot, jotka palvelevat katsastusta tai katsastuksen valvontaa sekä muuttunut kanta-ajoneuvon prosentuaalinen osuus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tallentamisesta rekisteriin.

145 b §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen muutokatsastuksessa

Ajoneuvo on hyväksyttävä muutokatsastuksessa, jos ajoneuvo on tarkastettu 145 §:n mukaisesti, ajoneuvo on siihen tehtyjen muutosten osalta vaatimusten mukainen, ajoneuvoon tehdyt

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

muutokset on toteutettu asianmukaisesti eikä tarkastuksessa ole todettu 145 §:n 2 momentissa tarkoitettua vikaa tai puutteellisuutta.

Jollei ajoneuvoa hyväksytä katsastuksessa tai katsastusta keskeytetä, se on hylättävä.

146 § (Uusi)

Kytentäkatsastusvelvollisuus

Mitä 1 momentissa säädetään vetävän ja hinattavan ajoneuvon kytkennästä, koskee myös ajoneuvoyhdistelmää, jossa joko vetävä tai hinattava ajoneuvo on rekisteröity Suomessa ja toinen ajoneuvo ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa taikka vetävä ajoneuvo on rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin.

147 §

Kytentäkatsastuksen sisältö

Kytentäkatsastuksessa tarkastetaan, että auto ja perävaunu tai perävaunut sopivat kytkettäviksi toisiinsa. Hinattavan laitteen kytkentäkatsastuksessa ei kuitenkaan tarvitse esittää vetoautoa. Lisäksi kytkentäkatsastuksessa:

3) määrätään yhdistelmän suurimmat sallitut mitat sekä massat ja niiden jakautuminen ajoneuvojen kesken.

147 a §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen kytkentäkatsastuksessa

Kytentäkatsastukseen sovelletaan 147 §:ää, 152, 152 a ja 153—155 §:ää, 156 §:n 1—4 momenttia sekä 157 ja 158 §:ää.

Jollei ajoneuvoa hyväksytä katsastuksessa tai katsastusta keskeytetä, se on hylättävä.

148 §

Määräaikaiskatsastusvelvollisuus

M-, N-, O₂-, O₃-, O₄-, L6e- ja L7e-luokan ajoneuvo sekä luvanvaraisessa tavaraliikenteessä käytettävä T1b-, T2b-, T3b-, T4.1b-, T4.2b- ja T4.3b-luokan ajoneuvo on esitettävä määräaikaiskatsastukseen ajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkastamiseksi. Määräaikaiskatsastusvelvollisuus koskee myös mainittuja ajoneuvoluokkia vastaavia aiempia ajoneuvoluokkia.

Määräaikaiskatsastusvelvollisuus ei kuitenkaan koske hinattavaa laitetta.

Määräaikaiskatsastuksen aikaväli

Ajoneuvo, jota määräaikaiskatsastusvelvollisuus koskee, on esitettävä määräaikaiskatsastukseen 150 §:n 2 tai 3 momentissa mainituin poikkeuksin seuraavasti:

1) M₂- tai M₃-luokan linja-auto, N₂- tai N₃-luokan kuorma-auto, O₃- tai O₄-luokan perävaunu taikka ambulanssi ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta ja sen jälkeen viimeistään vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta;

2) sellainen M₁-luokan henkilöauto, N₁-luokan pakettiauto, L6e-luokan kevyt nelipyörä tai L7e-luokan raskas nelipyörä, jota käytetään taksiliikenteessä, viimeistään vuoden kuluttua ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta ja sen jälkeen viimeistään vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta; jos ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta on kuitenkin kulunut yli vuosi ennen taksiliikenteen aloittamista, ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaiskatsastuksessa ennen taksiliikenteen aloittamista;

3) luvanvaraisessa tavaraliikenteessä käytettävä T1b-, T2b-, T3b-, T4.1b-, T4.2b- ja T4.3b-luokan traktori ensimmäisen kerran viimeistään neljän vuoden kuluttua ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta ja sen jälkeen viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta;

4) muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu henkilöauto tai muu M₁-luokan ajoneuvo kuin ambulanssi, N₁-luokan pakettiauto tai L7e-luokan raskas nelipyörä ensimmäisen kerran viimeistään neljän vuoden kuluttua ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta ja sen jälkeen viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta, yli kymmenen vuoden kuluttua ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta;

5) muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu L6e-luokan kevyt nelipyörä ensimmäisen kerran viimeistään kolmen vuoden kuluttua ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta ja sen jälkeen viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta, yli viiden vuoden kuluttua ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta;

6) O₂-luokan perävaunu ensimmäisen kerran viimeistään sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jona ensimmäisen käyttöönoton ajankohdasta on kulunut kaksi vuotta, ja sen jälkeen viimeistään kahden vuoden välein kalenterivuoden loppuun mennessä;

7) muu kuin luvanvaraisessa liikenteessä käytettävä museoajoneuvo edellä säädetystä poiketen viimeistään neljän vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta.

Sellainen 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettu moottorikäyttöinen ajoneuvo, jota käytetään muussa kuin luvanvaraisessa liikenteessä, on kuitenkin esitettävä määräaikaiskatsastukseen viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä katsastuksesta 150 §:n 2 tai 3 momentissa säädetyn poikkeuksin, jos edellinen katsastus on suoritettu sen jälkeen, kun ajoneuvon käyttöönottovuoden päättymisestä on kulunut 40 vuotta.

Rekisteröintikatsastus, jonka yhteydessä on suoritettu määräaikaiskatsastuksessa tarkastettaviksi säädettyjen tai määrättyjen kohteiden kunnon tarkastus tai todettu vastaava tarkastus suoritetuksi ETA-valtiossa, oikeuttaa käyttämään ajoneuvoa liikenteessä ajoneuvon kunnon tarkastuksen ajankohtaa seuraavaan 1 tai 2 momentin mukaisesti määräytyvään viimeiseen katsastuspäivään.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

150 §

Määräaikaiskatsastuksen ajankohta

Jos liikennekäyttöön otettu ajoneuvo on ollut tilapäisesti ulkomailla 2 momentissa tarkoitetun 30 vuorokauden ajanjakson ja jos todistus tai muu luotettava selvitys ulkomailla olosta pidetään ajossa mukana, ajoneuvo tulee kuitenkin esittää määräaikaiskatsastukseen kuukauden kuluessa siitä, kun ajoneuvo tuodaan Suomeen.

Jos ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtaa ei ole merkitty rekisteröintitodistukseen, ajoneuvo on katsastettava 149 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn mukaisesti rekisteritunnuksen viimeisen numeron perusteella määräytyvän kalenterikuukauden loppuun mennessä seuraavan taukukon mukaisesti:

Numero	Kalenterikuukausi
1	tammikuu
2	helmikuu
3	maaliskuu
4	huhtikuu
5	kesäkuu
6	elokuu
7	syyskuu
8	lokakuu
9	marraskuu
0	joulukuu

151 §

Määräaikaiskatsastamattoman ajoneuvon käyttökielto

Käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa saa kuitenkin käyttää liikenteessä sen kuljettamiseksi varattuna aikana katsastukseen, jollei 156 §:n 4 momentista tai 159 §:stä muuta johdu.

152 a §

Kulutustietojen kerääminen määräaikaiskatsastuksen yhteydessä

Määräaikaiskatsastuksen yhteydessä ajoneuvosta kerätään henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöihin liittyvien tietojen seurannasta ja ilmoittamisesta Euroopan

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/631 mukaisesti ja komission täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1014/2010, (EU) N:o 293/2012, (EU) 2017/1152 ja (EU) 2017/1153 kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/392 mukaiset todellisia ajo-olosuhteita edustavat tiedot.

Liikenne- ja viestintävirasto ilmoittaa tiedot komissiolle.

153 §

Eräiden verojen ja maksujen tarkastaminen katsastuksessa

Muuta katsastusta kuin rekisteröintikatsastusta tai sen jälkitarkastusta ei saa suorittaa loppuun, jos ajoneuvo on käyttökiellossa sen vuoksi, että:

- 1) siihen kohdistuva vero tai maksu on laiminlyöty;
- 2) liikennevakuutuslain (460/2016) mukainen vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty; tai
- 3) liikennevakuuttamisvelvollisuuden alaisen ajoneuvon liikennevakuutusmaksun suorittaminen on laiminlyöty.

Liikennevakuutusmaksun laiminlyönnistä huolimatta katsastus saadaan kuitenkin suorittaa loppuun, jos vakuutuksenottaja on vaihtunut tai jos tuomioistuin on päättänyt aloittaa maksun suorittamatta jättäjää koskevan saneerausmenettelyn tai velkajärjestelyn.

Katsastuksen suorittaja on katsastusta suorittaessaan velvollinen tarkastamaan, ettei rekisterissä ole merkintää katsastettavan ajoneuvon vakuutusmaksujen laiminlyönnistä. Vakuutusmaksut katsotaan merkinnästä huolimatta maksetuiksi, jos ajoneuvon omistaja tai haltija esittää tositteen tai muun luotettavan selvityksen maksujen maksamisesta.

155 §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen määräaikaikatsastuksessa

Ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole 154 §:ssä tarkoitettua vakavaa vikaa tai puutteellisuutta, taikka vaarallista vikaa tai puutteellisuutta eikä siihen ole tehty muutoksia, jotka edellyttävät muutoksikatsastusta. Jollei ajoneuvoa hyväksytä määräaikaikatsastuksessa tai katsastusta keskeytetä, se on hylättävä.

156 §

Katsastuksen keskeyttäminen

Katsastus on keskeytettävä, jos ajoneuvoa ei voida luotettavasti yksilöidä. Määräaikaikatsastus on lisäksi keskeytettävä, jos ilmenee, että ajoneuvo on esitettävä muutoksikatsastukseen, jolloin ajoneuvo on esitettävä muutoksikatsastukseen kuukauden kuluessa keskeyttämisestä. Lisäksi määräaikaikatsastus on keskeytettävä, jos ajoneuvon tekniset tiedot ovat virheelliset.

Määräaikaikatsastusta keskeyttämättä saa kuitenkin oikaista vähäisen virheen ajoneuvon rekisteritiedoissa ja korjata sellaiset tiedot, joiden muuttaminen ei edellytä muutoksikatsastusta.

Jos tietoyhteys rekisteriin ei ole käytettävissä taikka jos katsastusta ei sään tai kelin vuoksi taikka muusta ajoneuvon katsastukseen esittäneestä riippumattomasta syystä voida suorittaa lop-

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

puun eikä perusteita katsastuksen hylkäämiselle tai ajokiellon määräämiselle ole, on katsastus keskeytettävä.

Jos ajoneuvon katsastus joudutaan keskeyttämään 1 tai 3 momentissa tarkoitetusta ajoneuvon katsastukseen esittäneestä riippumattomasta syystä, ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä enintään kahden viikon ajan, jollei ajoneuvoa ole asetettu ajokieltoon. Kuitenkin, jos ajoneuvon määräaikaiskatsastus joudutaan keskeyttämään 1 tai 3 momentissa tarkoitetusta ajoneuvon katsastukseen esittäneestä riippumattomasta syystä, ajoneuvoa saa 151 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen käyttää liikenteessä enintään kahden viikon ajan 149 ja 150 §:ssä säädetyn katsastusajan päättymisestä.

Keskeytetyn katsastuksen saa suorittaa loppuun enintään kuukauden kuluessa keskeytyksestä.

157 §

Ajokieltoon määrääminen katsastuksessa

Katsastuksessa määrätty ajokielto osoitetaan tarralla, jonka ajoneuvon katsastaja kiinnittää helposti havaittavaan paikkaan ajoneuvossa. Tarraa ei saa poistaa tai peittää ennen kuin ajoneuvo on katsastuksessa hyväksytty tai merkittävän ympäristöhaitan vuoksi määrätty ajokielto on poistettu katsastuksessa.

159 §

Oikeus käyttää määräaikaiskatsastuksessa hylättyä ajoneuvoa

Jos 149 tai 150 §:ssä tarkoitettuna katsastusaikana katsastukseen esitetty ajoneuvo hylätään määräaikaiskatsastuksessa ajokieltoa määräämättä, ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä enintään kahden kuukauden ajan määräaikaiskatsastuksessa hylkäämisestä. Jos ajoneuvoa ei edellä tarkoitettuna aikana hyväksytty jälkitarkastuksessa tai määräaikaiskatsastuksessa, ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä vain sen kuljettamiseksi korjattuna sille varattuna aikana katsastukseen.

~~Edellä 158 §:n 3 momentissa säädetystä poiketen~~ Katsastustoimipaikka voi kuitenkin antaa määräaikaiskatsastuksessa ajokieltoon määrätylle ajoneuvolle tai 149 tai 150 §:ssä tarkoitettua katsastusajan jälkeen katsastuksessa hylätylle ajoneuvolle todistuksen, joka oikeuttaa ajoneuvon kuljettamiseen lähimpään paikkaan, jossa korjaus voidaan tarkoituksenmukaisesti suorittaa. Todistuksessa on mainittava, minne ja miten ajoneuvon saa kuljettaa sekä kuinka kauan todistus on voimassa. Todistus saa olla enintään voimassa sen antamisajankohdasta lukien seuraavan vuorokauden loppuun.

160 §

Katsastuksesta annettavat todistukset

Katsastajan on annettava katsastukseen esittäneelle tarkastuskortti, josta käy ainakin ilmi:

1) tieto ajoneuvon katsastukseen esittämisen perusteesta;

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

- 2) ajoneuvon valmistenumero tai rekisteritunnus;
- 3) tieto ajoneuvossa havaituista puutteista ja niiden luokittelusta;
- 4) katsastuksen ajankohta ja tulos;
- 5) hylätyn katsastuksen osalta tieto jälkitarkastuksen viimeisestä ajankohdasta;
- 6) katsastustoimipaikan nimi, katsastajan allekirjoitus tai muu tunniste;
- 7) tieto mahdollisesta 158 §:ssä tarkoitettua velvollisuudesta korjata viat ja puutteellisuudet mahdollisimman pian tai kohtuullisen ajan kuluessa;
- 8) tieto siitä, miten katsastuspäätökseen saa vaatia oikaisua.

Määräaikaikatsastuksesta on kuitenkin 1 momentista poiketen annettava katsastukseen esittäneelle katsastustodistus, johon merkitään katsastusdirektiivin liitteessä II tarkoitettut tiedot ja direktiiviä täydentävät tiedot sekä tieto mahdollisesta 158 §:ssä tarkoitettua velvollisuudesta korjata viat ja puutteellisuudet mahdollisimman pian tai kohtuullisen ajan kuluessa.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitettun katsastustodistuksen sisällöstä.

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidylle tai käyttöön otetulle ajoneuvolle määräajoin suoritettavasta katsastuksesta annettu voimassa oleva todistus tai katsastusdirektiivin 10 artiklassa tarkoitettu todiste on voimassa Suomessa.

Jos tässä laissa tai sen nojalla tai lailla liikenteen palveluista ei toisin säädetä, rekisteröintitodistuksen I osa on kuitenkin annettava katsastukseen esittäneelle pyynnöstä muutokatsastuksen yhteydessä.

161 §

Määräaikaikatsastusta koskevien tietojen merkitseminen ja ilmoittaminen rekisteriin

Katsastustoimipaikan on tallennettava määräaikaikatsastuksesta rekisteriin ajoneuvon hyväksymiseen ja hylkäämiseen, ajokieltoon määräämiseen, muutokatsastukseen määräämiseen ja määräaikaikatsastuksen keskeyttämiseen liittyvät tiedot sekä ajoneuvon matkamittarin lukema katsastushetkellä. Lisäksi katsastustoimipaikan on tallennettava rekisteriin 152 a §:ssä tarkoitettut tiedot sekä tieto niiden autojen lukumäärästä, joista kyseisiä tietoja ei ole voitu kerätä ajoneuvon katsastukseen toimittaneen kieltäytymisen tai muun syyn vuoksi.

162 §

Katsastuksen jälkitarkastus

Katsastuksessa hylätty ajoneuvo voidaan hyväksyä jälkitarkastuksessa enintään kuukauden kuluessa katsastuksessa hylkäämisestä. Keskeytetyn määräaikaikais- tai valvontakatsastuksen sekä määräaikaikais- tai valvontakatsastuksen jälkitarkastuksen saa suorittaa missä tahansa ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua katsastustoimipaikassa, jolla on katsastusluvan mukaan oikeus katsastaa kyseinen ajoneuvo. Keskeytetty rekisteröinti-, muutos- tai kytkentäkatsastus on suoritettava samassa katsastustoimipaikassa, jossa katsastus on keskeytetty. Rekisteröinti-, muutos- tai kytkentäkatsastuksen jälkitarkastus on suoritettava samassa katsastustoimipaikassa, joka on hylännyt ajoneuvon katsastuksessa.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

166 §

Ajoneuvon pysäyttäminen ja tarkastajan oikeudet

Teknisen tienvarsitarkastuksen suorittaminen on sallittava.

Teknisen tienvarsitarkastuksen suorittamiseksi:

1) Poliisimiehen, tullimiehen ja rajavartiomiehen sekä tekniseen tienvarsitarkastukseen asian-
tuntijana osallistuvan katsastuksen suorittavan henkilön on saatava nähtäväkseen sähköisesti tai
kirjallisesti ajoneuvon rekisteröinnistä annettu todistus, 160 §:n 2 momentissa tarkoitettu katsas-
tustodistus tai muu vaatimustenmukaisuuden osoittava asiakirja;

189 §

Talouden toimijalle määrättävä seuraamusmaksu

Talouden toimija voidaan määrätä maksamaan seuraamusmaksu, jos se tahallaan tai huolimattomuudesta:

6) muuttaa ajoneuvoa, järjestelmää, komponenttia, erillistä teknistä yksikköä, osaa tai varus-
tetta siten, että se ei muutoksen jälkeen täytä enää sille suunnitellun tarkoituksen mukaisia vaati-
muksia tai kohtuudella ennakoitavissa olevia käyttöolosuhteiden mukaisia vaatimuksia taikka
rikkoo 6 a §:ssä tarkoitettua päästömanipulaation aiheuttavien järjestelmien myynnin ja asenta-
misen kieltoa;

194 §

Ajoneuvorikkomus

Joka ollessaan 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla vastuussa ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä tai
katsastuksesta tahallaan tai huolimattomuudesta

13) ajaa ajoneuvoa ilman kuluvaan reagenssia moottoriajoneuvojen ja moottorien tyyppihyväk-
synnystä raskaiden hyötyajoneuvojen päästöjen osalta (Euro VI) ja ajoneuvojen korjaamiseen ja
huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta ja asetuksen (EY) N:o 715/2007 ja direktiivin
2007/46/EY muuttamisesta sekä direktiivien 80/1269/ETY, 2005/55/EY ja 2005/78/EY kumoa-
misesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 595/2009 7 artiklassa
säädetyn kiellon vastaisesti taikka

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

195 §

Liikennevirhemaksu

Kuljettajalle voidaan määrätä 40 euron liikennevirhemaksu, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavien asiakirjojen mukana pitämisestä säädetään 96 §:n 5 momentissa. Ajoneuvon kuljettajalle, omistajalle tai pysyväälle haltijalle voidaan määrätä 70 euron liikennevirhemaksu, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä säädetään moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevassa 3 §:ssä, 7 a §:n 1—3 momentissa tai 12 §:n 1 momentissa. Mopoilijalle, mopon omistajalle tai pysyväälle haltijalle voidaan määrätä tässä momentissa tarkoitusta rikkomuksesta 40 euron liikennevirhemaksu.

Liikennevirhemaksu voidaan määrätä sen maksettavaksi, joka on liikenteessä kuljettamisen aikaan sellaisen ajoneuvon omistaja tai pysyvä haltija, jota on tahallaan tai huolimattomuudesta muutettu päästömanipulaatiolla siten, että se rikkoo 7 a §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa.

Jos 2 momentissa tarkoitettu liikennevirhemaksu määrätään luonnolliselle henkilölle, se on suuruudeltaan:

- 1) 300 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on korkeintaan 500 kilogrammaa;
- 2) 1000 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on yli 500 kilogrammaa mutta korkeintaan 3500 kilogrammaa;
- 3) 3000 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on yli 3500 kilogrammaa.

Jos 2 momentissa tarkoitettu liikennevirhemaksu määrätään oikeushenkilölle, se on suuruudeltaan:

- 1) 10 000 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on korkeintaan 500 kilogrammaa;
- 2) 20 000 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on yli 500 kilogrammaa mutta korkeintaan 3500 kilogrammaa;
- 3) 30 000 euroa, jos ajoneuvon kokonaismassa on yli 3500 kilogrammaa.

Kuljettajalle voidaan määrätä 70 euron liikennevirhemaksu, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää katsastamatonta, rekisteröimätöntä tai liikennekäytöstä poistettua ajoneuvoa 11 §:n tai 200 §:n 1 momentissa säädetyn vastaisesti.

Edellä 83 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua muuta kuin ajoneuvon liikennekäyttöä koskevan rekisteritietoilmoituksen tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta tekemättä jättämisestä voidaan määrätä ajoneuvon omistajalle tai haltijalle 70 euron liikennevirhemaksu.

Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta ja täytäntöönpanosta säädetään tieliikennelaissa. Liikennevirhemaksu jätetään määräämättä, jos samasta teosta voidaan määrätä ajoneuvoverolain 47 a §:ssä tarkoitettu lisävero. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava ajoneuvon käytöstä Liikenne- ja viestintävirastolle.

198 §

Ajokieltoon määrääminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä ajoneuvon ajokieltoon, jos ajoneuvon rakennetta on muutettu 7 a §:n tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

200 §

Valvontakatsastukseen määrääminen

Jos poliisimies, tullimies tai rajavartiomies katsoo, että ajoneuvossa havaitut viat tai puutteet voivat aiheuttaa sellaisen ympäristöhaitan tai turvallisuusriskin, että on aiheellista suorittaa ajoneuvon tiellä suoritettavaa tarkastusta perusteellisempi tarkastus, hän voi määrätä ajoneuvon valvontakatsastukseen. Liikenne- ja viestintävirasto korvaa tällaisen valvontakatsastuksen kohtuulliset kustannukset katsastustoimipaikalle, jos ajoneuvossa ei ole katsastuksessa tai tienvarsitarkastuksessa todettu olevan vikaa tai puutteellisuutta. Poliisimies, tullimies tai rajavartiomies voi määrätä ajoneuvon valvontakatsastukseen myös, jos aikaisemmin annettua ajoneuvon korjauskehottusta ei ole noudatettu. Jos ajoneuvoa ei ole poliisimiehen, tullimiehen tai rajavartiomiehen määräämässä ajassa esitetty valvontakatsastukseen, ajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin se on hyväksytty valvontakatsastuksessa.

Ajoneuvoa saa kuitenkin 1 momentissa säädetystä poiketen käyttää liikenteessä sen kuljettamiseksi sille erikseen varattuna aikana katsastukseen.

200 a §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen valvontakatsastuksessa

Valvontakatsastukseen sovelletaan 152, 152 a, 153—155 §:ää, 156 §:n 1—4 ja 6 momenttia ja 157 §:ää. Edellä 158 §:ssä säädettyä sovelletaan valvontakatsastukseen, jos poliisimies, tullimies tai rajavartiomies ei ole asettanut ajoneuvoa ajokieltoon.

Valvontakatsastus ei korvaa määräaikaikatsastusta. Jos valvontakatsastukseen määrättylle ajoneuvolle suoritetaan määräaikaikatsastus, ajoneuvon hyväksyminen määräaikaikatsastuksessa korvaa valvontakatsastuksen.

Kaikkien poliisin ilmoittamien tarkastuskohteiden on oltava korjattu, jotta ajoneuvo voidaan hyväksyä katsastuksessa.

Jollei ajoneuvoa hyväksytä katsastuksessa tai katsastusta keskeytetä, se on hylättävä.

200 b §

Valvontakatsastuksen sisältö

Poliisimies, tullimies tai rajavartiomies voi määrätä valvontakatsastuksen tarkastuskohteet. Valvontakatsastukseen määrännyt voi valvontakatsastusta koskevan kuljettajalle annettavan asiakirjan lisäksi merkitä tarkastuskohteet katsastus- tai rekisteröintitodistukseen taikka tallentaa sitä koskevan tiedon rekisteriin. Katsastustoimipaikan on tallennettava rekisteriin valvontakatsastuksesta ajoneuvon ajokieltoon liittyvät tiedot ja ajoneuvon matkamittarin lukema katsastushetkellä.

Ajoneuvon kunto on tarkastettava määräaikaikatsastuksen laajuudessa, jos poliisimies, tullimies tai rajavartiomies ei ole määrännyt valvontakatsastuksen tarkastuskohteita.

Ajoneuvon kukin määrätty tarkastuskohde on tarkastettava 152 §:ssä tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn mukaisesti.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Edellä 2 ja 3 momentissa säädetystä poiketen ajoneuvosta, jota ei koske määräaikaikatsastusvelvollisuus, on tarkastettava, että:

- 1) se on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukaisessa kunnossa;
- 2) se on turvallinen käytettäväksi liikenteessä;
- 3) siitä ei aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja;
- 4) siitä rekisteriin merkittävät tiedot ovat oikein.

Jos poliisimies, tullimies tai rajavartiomies katsoo yksityiskohtaisemman tarkastuksen tarpeelliseksi ajoneuvon saamien vaurioiden tai muun erityisen syyn vuoksi, hän voi määrätä valvontakatsastuksen suoritettavaksi katsastuksessa edellytettyjen selvitysten osalta rekisteröintikatsastuksen laajuutta vastaavasti. Tällöin on tarkastettava myös ajoneuvon kunto. Myös Ahvenanmaan maakunnassa tai ulkomailla rekisteröity tai käyttöön otettu ajoneuvo voidaan määrätä valvontakatsastukseen.

202 §

Auton ja sen perävaunun hyväksynnässä sovellettavat mittojen ja massojen raja-arvot

Auto ja sen perävaunu, johon sovelletaan tiettyihin luokkiin kuuluvien moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen massoista ja mitoista ja direktiivin 70/156/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 97/27/EY, voidaan mainitun direktiivin 7 artiklan mukaisesti hyväksyä liikennekäyttöön tieliikennelain 125 ja 126 §:ssä sekä mainitun lain liitteessä 7.1 ja 7.2 säädettyjen mittojen mukaisena. Auto ja sen perävaunu, johon sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 661/2009 täytäntöönpanosta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen massojen ja mittojen tyyppihyväksyntävaatimusten osalta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY muuttamisesta annettua komission asetusta (EU) N:o 1230/2012, voidaan mainitun asetuksen 6 artiklan mukaisesti hyväksyä liikennekäyttöön tieliikennelain 125 ja 126 §:ssä sekä mainitun lain liitteessä 7.1 ja 7.2 säädettyjen mittojen mukaisena. Auto ja sen perävaunu, johon sovelletaan autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksen 42 tai 45 artiklaa tai sääntöjen vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2144 soveltamiseksi siltä osin kuin on kyse ajoneuvojen sekä niihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden tyyppihyväksynnässä niiden yleisten rakenteellisten ominaisuuksien ja turvallisuuden osalta sovellettavista yhtenäisistä menettelyistä ja teknisistä eritelmistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/535 6 artiklan 3 kohtaa, voidaan hyväksyä liikennekäyttöön tieliikennelain 125 ja 126 §:ssä sekä mainitun lain liitteessä 7.1 ja 7.2 säädettyjen mittojen mukaisena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 a §, ~~7 a §:n 4 momentti~~, 189 §:n 6 kohta, 194 §:n 1 momentin 13 kohta ja 195 §:n ~~2—4~~ momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) 22 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 317/2019, seuraavasti:

22 §

Katsastustoimipaikan toimintaa, toimitiloja ja katsastuslaitteita koskevat vaatimukset

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat tekniset määräykset kuhunkin katsastuslajiin soveltuvista katsastuslaitteista, katsastusvarusteista ja katsastustoimipaikan tiloista. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset määräaikaikatsastuksia suorittavalta katsastustoimipaikalta edellytettävistä laitteista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 2 §:n 12 kohta, 17 §:n 4 momentti ja 231 §:n 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 2 §:n 11 kohta laissa 107/2023, 17 §:n 3 momentti laissa 60/2022 ja 231 §:n 3 momentti laissa 1190/2019, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 301/2018, 371/2019, ja 1256/2020 ja 107/2023, uusi 13 kohta seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

2 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *EU:n matkustajaoikeusasetuksilla* vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteestä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1107/2006, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/782, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1177/2010 sekä matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 181/2011;

13) *automaattisella ajojärjestelmällä* ajoneuvojärjestelmää, joka käyttää sekä laitteistoja että ohjelmistoja ajoneuvon pitkäkestoiseen dynaamiseen hallintaan.

17 §

Liikenteessä käytettävä ajoneuvo

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske kuljetuksiin käytetyn ajoneuvon lyhytaikaisen tilapäisen rikkoutumisen vuoksi käytössä olevaa korvaavaa ajoneuvoa eikä kuljetuksia sellaisella automaattisella ajojärjestelmällä varustetulla ajoneuvolla, jota käytetään liikenteessä Liikenne- ja viestintäviraston ajoneuvolain 116 ja 116 a §:n nojalla myöntämän koenumerotodistuksen perusteella.

231 §

Tiedonluovutuksen rajoittaminen liikenneasioiden rekisteristä

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi tämän lain 227 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa sekä 228 ja 229 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

tieliikennelain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikennelain (729/2018) 52 §:n otsikko ja 2 momentti seuraavasti:

52 §

Eräiden kevyiden sähkökäyttöisten ajoneuvojen ajaminen

Sellaista itsestään tasapainottuvaa kevyttä sähköajoneuvoa, joka pysyy tasapainossa myös silloin, kun ajoneuvo ei liiku tai siinä ei ole kuljettajaa sekä ajoneuvolain 29 a §:ssä tarkoitettua kevyttä automaattista tavarankuljetinta saa ajaa myös jalkakäytävällä. Tällöin jalankulkijalle on annettava esteetön kulku. Ajoneuvolla jalkakäytävällä ajettaessa on noudatettava erityistä varovaisuutta, ja ajoneuvon nopeus on sovitettava sellaiseksi, ettei siitä aiheudu haittaa tai vaaraa jalankulkijalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee kokonaisarvioinnin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joilla voidaan parantaa tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta.

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Helsingissä 8.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula